

فناوری دیجیتال و گزارشگری مالی

دکتر نصراله تختائی

استادیار گروه حسابداری، واحد دزفول، دانشگاه آزاد اسلامی، دزفول، ایران.

takhtaei.2006@gmail.com

محمد شلال نژاد

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، واحد دزفول، دانشگاه آزاد اسلامی، دزفول، ایران. (نویسنده مسئول).

shalalnezhadmohammad@gmail.com

علی شلال نژاد

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، واحد دزفول، دانشگاه آزاد اسلامی، دزفول، ایران.

ali.mohammadtwins@gmail.com

چکیده

امروزه حسابداران در محیطی فعالیت می کنند که مداوم در حال تغییر هستند. در علم حسابداری، طوری شده است که همیشه تاکید بر برنامه های آموزشی مستمر را دارند که همین موضوع باعث بهبود روش های آموزش می شود. در انجمن حسابداران امریکا در قرن ۲۱ دو هدف اساسی را دنبال کردند که یکی از آنها به بحث تغییر برنامه های آموزشی حسابداری با هدف استمرار یادگیری در طول زندگی و هدف دوم به الزام دانشجویان حسابداری در زمینه فناوری دیجیتال^۱ بوده است. بکار بردن این اهداف باعث افزایش سود، کاهش هزینه جایگزینی، صرفه جویی در زمان، بهبود کیفیت اطلاعات، عملکرد حرفه ای، رضایت کارکنان، افزایش قابلیت اعتماد، تسریع انتقال اطلاعات، افزایش موقعیت رقابت و ارائه خدمات مناسب تر و جدیدتر به مشتریان می شود که همه این موارد موجب تسهیل دیجیتالی سازی حسابداری، گزارشگری مالی^۲ و حسابرسی می شود.

واژگان کلیدی: فناوری دیجیتال، گزارشگری مالی، حسابداری، حسابرسی.

مقدمه

امروزه همه شرکتها وبسایتهای مخصوص به خود را دارند که اطلاعات دائماً به روز شده برای هر کاربر در دسترس است. اطلاعات جدید نیازمند راه حل های جدیدی از سوی سرمایه گذاران و مدیریت است که می تواند از طریق معاملات تجاری تغییر حسابداری و گزارشگری مالی ارائه شود. بنابراین، هنگام انتخاب روشهای نوآورانه جدید، جامعه جهانی حسابرسان تنها به استفاده از فناوریهای دیجیتالی که امکان جمع آوری، پردازش، حسابداری حجم زیادی از دادهها، ارائه آنلاین اطلاعات ثبت شده در اقلام گزارشگری مالی و حسابرسی آنلاین آن را می دهد، باقی مانده است (صالحی حقی و همکاران، ۱۴۰۱).

بسیاری از دانشمندان مشهور روسی در حسابرسی مالی توجه زیادی به بحث در مورد ابزارهای دیجیتالی که به پیش بینی مسیر توسعه حوزه های مختلف فعالیت حرفه ای از جمله حسابرسی مالی هستند مشغول می باشند که این موضوع همچنان علاقه نویسندگان دیگر را برانگیخته است. از جمله حوزههای کلیدی توسعه حسابرسی، ادغام در محیط دیجیتال، جستجوی روشهای کار با دادههای بزرگ و انتقال (حسابرسی مستمر) را که به عنوان توانایی ارائه نظارت آنلاین مستمر بر همه تغییرات در دیجیتالی شده تعریف شده است، برمی شمرد. در شرایط فوق برای ارائه و حسابرسی

¹ Digital Technologies

² Financial Reporting

صورت‌های مالی، یافتن روش‌های جدید برای ارزیابی داراییها و بدهیهای تشکیل دهنده شاخص «سرمایه» و همچنین درآمدها و هزینه‌ها، رویکردهای جدید برای تأیید اطلاعات حسابداری ضروری است. بنابراین، موضوع زمان در حسابرسی از گذشته نگر به فعلی یا به طور خاص تر، آنلاین تبدیل می شود. علاوه بر این، در فناوری‌های دیجیتال نوآورانه، ذخیره‌سازی گذشته‌نگر اطلاعات در هر تاریخ تقویم باید فراهم شود، بنابراین فرصتی برای تخمین روند پویای آن باقی می‌ماند (مورودوویچ و زیادولونا^۱، ۲۰۲۲).

رویه های حسابرسی خودکار از خود حسابرسان مستقل شده اند، یعنی روش های جدید پردازش و ذخیره سازی داده ها بسیار برتر از هوش انسانی است. با این حال، ما معتقدیم که تصمیم نهایی توسط متخصصی گرفته خواهد شد که به داده های دیجیتال و گزینه های جایگزین ارائه شده توسط شبکه متکی است. واقعیت های دیجیتالی شدن زندگی اقتصادی، به نظر ما، به این وضعیت منجر می شود که عملکردهای حسابرسی نیز در شبکه ساخته شود. حسابرسی بیشتر بر اساس تجزیه و تحلیل پروتکل های تولید شده به طور خودکار انجام می شود تا ارزیابی اطلاعاتی که صورت های مالی را تشکیل می دهد.

دفتر کل توزیع شده فناوری طراحی شده برای توزیع مستقل اطلاعات بین تعداد زیادی از گره های ارتباطی برای اهداف ذخیره سازی داده ها بر خلاف فناوری های معمولی که این رویه ها را از طریق یک سرویس مرکزی انجام می دهند (عسگری و همکاران، ۱۴۰۱).

تغییرات اعمال شده در کشور ما با هدف ایجاد یک نظام اقتصادی کارآمد است و یکی از اصلاحات اصلی که باید اجرا شود دیجیتالی کردن اقتصاد ما است. در جامعه وابسته به اطلاعات امروزی، هر مشکلی تنها از طریق سیستم های اطلاعاتی حل می شود و توسعه نیازمند گذار به آخرین فناوری ها است. نیاز به انجام فعالیت های اقتصادی با استفاده از فناوری های دیجیتال امروزه به یک ضرورت زمان تبدیل شده است (مورودوویچ و زیادولونا، ۲۰۲۲).

فناوری دیجیتال

در فرآیند جهانی شدن کنونی، رقابت با کشورهای جهان بدون استفاده از اقتصاد دیجیتال غیرممکن است. اقتصاد دیجیتال نه تنها به ما کمک می کند تا با کشورهای جهان ارتباط برقرار کنیم، بلکه بتوانیم اقتصاد کشورمان را به طور شفاف و موثر مدیریت کنیم. دیجیتال در کشور ما به توسعه اقتصاد راه گزینش پذیری، فناوری اطلاعات در میدان و به طور کلی گردش اسناد الکترونیکی در میدان لبه ها و جهات جدیدی باز کرد البته در این مکان، فناوری اطلاعات دیجیتال به سمتی است که کل دنیا را به اینترنت تبدیل کند. شبکه و توسعه تماس با کیفیت خوب باعث این اتفاق افتاد. در سراسر جهان، فناوری های دیجیتال به سرعت در حال نفوذ به تمام صنایع و زندگی مردم هستند. کشورهایی که به موقع وارد این مسیر شدند در حال توسعه هستند، برعکس آنهایی که به روش قدیمی کار می کردند عقب مانده اند (آگیوا و همکاران^۲، ۲۰۲۳).

استراتژی دیجیتال سازی با موفقیت توسط سازمان ها و شرکت های فناوری اطلاعات در سطوح مختلف در سراسر جهان اجرا می شود. این یک تغییر تکنولوژیکی ایجاد می کند، محیط کسب و کار را در مدت زمان کوتاهی تغییر می دهد، رهبران جدید را شناسایی می کند و شرکت ها را مجبور به رشد و رقابت در یک بازار رقابتی می کند. اولین مرحله دیجیتالی شدن باید تغییر فرآیندهای تجاری در شرکت باشد. برای بررسی نقاط ضعف تصمیمات فعلی و رفع آنها بعداً لازم است هنگام تصمیم گیری برای تغییر کسب و کار، کاستی هایی را که باید بر اساس آنها باشد، در نظر گرفت. امروزه

¹ Murodovich and Ziyadullaevna

² Ageeva et al

در شرایط دیجیتالی شدن اقتصاد، فناوری‌های اطلاعاتی آنقدر محبوب و مورد استفاده قرار گرفته‌اند که روش‌های بسیار مؤثری از جمله رایانش ابری و فناوری بلاک چین وجود دارد (آگیوا و همکاران، ۲۰۲۳).

گزارشگری مالی و حسابرسی

گزارشهای مالی برای رفع نیازهای استفاده کنندگان مختلف با میزان آگاهی متفاوت از فعالیتهای واحد گزارشگر تهیه میشود. با این وجود، نکته حائز اهمیت این است که اطلاعات در صورتی برای تصمیم‌گیری‌ها مفید خواهد بود که از نظر استفاده کنندگان به آسانی قابل فهم باشد. لذا قابلیت فهم و خوانایی اطلاعات مندرج در گزارشهای مالی به یکی از موضوعات مهم در ادبیات مالی و حسابداری تبدیل گشته است. یافته‌های اخیر حاکی از این است که علیرغم اینکه گزارشهای مالی از اهمیت زیادی در حمایت از منافع ذینفعان برخوردار است، لیکن خوانایی و درک این گزارشها معمولاً از پیچیدگی خاصی برخوردار است. این مسئله انجمن بین‌المللی گزارشگری مالی را بر آن داشته است تا ضمن انجام مطالعاتی بر روی گزارشهای سالانه درصد بهبود خوانایی آنها باشد (صالحی حقی و همکاران، ۱۴۰۱).

یکی از اهداف گزارشگری مالی تسهیل تخصیص بهینه سرمایه در اقتصاد است. یکی از مهمترین جنبه‌های این نقش بهبود تصمیمات سرمایه‌گذاری است. همچنین افزایش شفافیت مالی پتانسیلی برای کاهش مشکل عدم کارایی سرمایه‌گذاری می‌شود و این تحقیق در این راستا انجام شده است. بنابراین، شاخص اصلی کیفیت اطلاعات مالی از منظر تدوین‌کنندگان استانداردهای حسابداری دو ویژگی مربوط بودن و قابلیت اتکا است و این دو بعد اطلاعات را برای تصمیم‌گیرندگان سودمند می‌کند. اگرچه چارچوب نظری استانداردهای حسابداری مالی میزان گرایش به سمت قابلیت اتکا و مربوط بودن را متفاوت می‌داند، اما آستانه مشخصی را برای هر یک از دو بعد مذکور تعیین نمی‌کند. این احتمال وجود دارد که ترجیح نسبی بین مربوط بودن و قابلیت اتکا بین گروه‌های مختلف سرمایه‌گذاران متفاوت باشد. برای مثال سرمایه‌گذارانی که افق دید آنها کوتاه‌مدت‌تر است، احتمالاً مربوط بودن را ترجیح می‌دهند و سرمایه‌گذارانی که افق دید آنها بلندمدت‌تر است، احتمالاً قابلیت اتکا را در اولویت قرار می‌دهند (مورودویچ و زیادولونا، ۲۰۲۲).

اهمیت کیفیت اطلاعات مالی در زمان وقوع برخی از رویدادهای مالی و غیرمالی صدچندان می‌شود. مشارکت‌کنندگان در این رویدادها نیاز دارند که اطلاعات شفاف و با کیفیتی از عملکرد و وضعیت مالی شرکت در اختیار داشته باشند و عدم تقارن اطلاعاتی به حداقل برسد (صالحی حقی و همکاران، ۱۴۰۱).

هفت حوزه فناوری‌های دیجیتال فناوری‌های شامل رسانه‌های اجتماعی، موبایل، تجزیه و تحلیل داده، رایانش ابری و اینترنت اشیا و دیگر فناوری‌های دیجیتال است. که در این تحقیق به فین تک^۱ یا فناوری مالی می‌پردازیم. به هر نوع فناوری نوآورانه در زمینه مالی فین تک می‌گویند. فین تک، صنعتی در فضای اقتصادی است و به شرکتهایی اشاره دارد که با بکار بردن فناوری تلاش می‌کنند خدمات مالی را کارآمدتر کنند. شرکت‌های فعال در زمینه فناوری‌های مالی عموماً استارت‌آپ‌هایی هستند که تلاش می‌کنند خودشان را در دستگاه‌های مالی جا بیندازند و شرکتهای سنتی را به چالش بکشند. مرکز ملی تحقیقات دیجیتال^۲ در دوبلین ایرلند فین تک را این گونه تعریف می‌کند: نوآوری در خدمات مالی، این عنوان برای نامیدن گستره وسیعی از برنامه‌های کاربردی فناوری‌ها به کار می‌رود که در بخش زیادی از ابتدا تا انتهای زنجیره ارزش محصولات مصرفی کاربرد دارند. فین تک یکی از علاقه‌مندی‌های جدید سرمایه‌گذاران است و تبدیل به یکی از زمینه‌های مورد توجه کارآفرینان برای راه‌اندازی کسب و کار خلاقانه شده است (عسگری و همکاران، ۱۴۰۱).

¹ Financial Technology.Fintech

² National Digital Research Center (NDRC)

رابطه بین فناوری دیجیتال و گزارشگری مالی

در طول زمان، حسابرسی صورت های مالی، به عنوان تابعی از تایید قابلیت اطمینان، به هیچ وجه مورد نیاز نخواهد بود، زیرا هیچ کس نمی تواند در هیچ مرحله ای به لطف فناوری های دیجیتال دخالت کند. برای غلبه بر مشکلات ذکر شده، یک مدل حسابرسی دیجیتال را معرفی کرده که در یک شبکه دیجیتال با یک سیستم حسابداری غیرمتمرکز و گزارشگری مالی آنلاین تعامل خواهد داشت. حسابداری و گزارشگری مالی آنلاین باید به گونه ای تنظیم شوند که تمام حساب های جدید در یک زنجیره دفتر کل توزیع شده اجرا شوند که قابلیت های تکنولوژیکی در آن اجرا شود. امروزه همه فعالان اقتصادی سوابق خود را نگه می دارند و هر رویداد چندین بار ثبت می شود، به عنوان مثال زنجیره مشتری و فروشنده. یک ثبت داده یکپارچه، که پیشنهاد می شود بر اساس فناوری دیجیتال نوآورانه یک دفتر کل توزیع شده توسعه یابد، به شرکتها اجازه می دهد تا تراکنشها را در یک زنجیره بلوکی ثبت کنند، که قابلیت اطمینان همه عملیات حسابداری را تضمین می کند. اگر به طرف متعامل دیگری حسابرس قانونی و یا نهاد ناظر دسترسی به بلاکچین مشخص شده داده شود، می توان ممیزی و کنترل مستمر ذکر شده در بحث ها را ارائه کرد. در برنامه اقدامات پیشنهادی، منبع اصلی اطلاعات برای کاربران داخلی و خارجی، به جای صورت های مالی، سوابق همه طرف های تعامل در ثبت است. این رویکرد زمان صرف شده برای حسابرسی را کاهش می دهد و همچنین به حسابرسان و یا مقامات ناظر اجازه می دهد تا کل شرکتهای یک صنعت یا حتی منطقه خاص را حسابرسی کنند، زیرا حسابرسی صورتهای مالی به بازرسی مستمر کلیه های قبلی و جاری تبدیل می شود (مورودویچ و زیادولونا، ۲۰۲۲).

موضوع توسعه حسابداری غیرمتمرکز بارها در انجمن حسابداران خبره^۱ مورد بحث قرار گرفته است. فوری ترین و بحث برانگیزترین موضوعات مورد بحث، امنیت و دسترسی به داده ها و همچنین لزوم اصلاح استانداردها است. محققان در سراسر جهان در حال مطالعه امکان سنجی و چشم انداز فناوری های دفتر کل توزیع شده در بخش مالی، به ویژه برای حسابداری، گزارشگری مالی و حسابرسی هستند. این زنجیره ها بیشتر برای محاسبه درآمدها، هزینه ها، حساب های پرداختی، حسابهای دریافتی و سایر شاخصهای صورتهای مالی استفاده می شوند. این سیستم همچنین ارزیابی ریسک های اعتباری و بررسی خودکار وضعیت مالی شرکت را بر اساس سابقه تراکنش فراهم می کند (آگیوا و همکاران، ۲۰۲۳).

بحث و نتیجه گیری

با توجه به مطالب گفته شده نتیجه می گیریم که فناوری دیجیتال می تواند تاثیر بسیار مهمی در صورت های مالی و گزارشگری مالی داشته باشد. بصوریکه تا زمانیکه تخصص حسابداری از تکنولوژی استفاده کند و مطابق با محیط دیجیتال تکامل پیدا کند افراد بخصوص حسابداران نسبت به این تغییرات درک خوبی پیدا خواهند کرد. همچنین باید به این نکته هم توجه کنیم که استفاده از تکنولوژی و فناوری می تواند تا حدودی خطراتی را به دنبال داشته باشد مثلا خودکار شدن روند ها، گسترش سریع تغییرات در تخصص حسابداری و تجارت به صورت گسترده و پتانسیل گروه های حرفه ای با در نظر داشتن عملکرد های حسابداری، ریسک های سیستمی همه این موارد می توانند تاثیر گذار باشند. نکته آخر که می توان به آن اشاره کرد این است که سیستم حسابداری، گزارشگری آنلاین و حسابرسی مستمر آن که با استفاده از فناوری دیجیتال دفتر کل توزیع شده توسعه یافته است، امکان کاهش قابل ملاحظه خطاها، سوء استفاده ها و نادرستی ها را در هنگام تهیه صورت های مالی فراهم می کند و بیشتر از همه جلوگیری می کند.

¹ Financial Accounting Standards Board (FASB)

منابع

- ✓ عسگری، طیبیه، نعیمی صدیق، علی، عبدالشاه، محمد، (۱۴۰۱)، تدوین راهبردهای نوین در صنعت بانکداری با تکیه بر فناوری های دیجیتال، راهبرد، دوره ۲۸، شماره ۹۲، صص ۵-۳۴.
- ✓ صالحی حقی، ناهید، عبدی، رسول، زینالی، مهدی، (۱۴۰۱)، اولویت بندی عوامل موثر بر زنجیره تامین گزارشگری مالی، دانش حسابداری، دوره ۱۲، شماره ۴، صص ۱۱۵-۱۳۶.
- ✓ Murodovich, G. R., & Ziyadullaevna, B. S. (2022). Prospects for Use of Digital Information Technologies in Accounting. *American Journal of Social and Humanitarian Research*, 3(12), 244-253.
- ✓ Ageeva, O., Karp, M., & Sidorov, A. (2023). The application of digital technologies in financial reporting and auditing. In " Smart Technologies" for Society, State and Economy (pp. 1526-1534). Cham: Springer International Publishing.